

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Alicja Wiśniewska
Protokolant	starszy sekretarz sądowy Edyta Rzodkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. Z.

przeciwko Fundacji (...) w S.

o ustalenie nieważności uchwały

1. Oddała powództwo.

2. Nakazuje pobrać od powódki E. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Suwałkach kwotę 363,60 zł (trzysta sześćdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt groszy) tytułem brakujących wydatków.

SSO Alicja Wiśniewska

Sygn. akt I. C. 249/18

UZASADNIENIE

Powódka E. Z. wystąpiła przeciwko pozwanej Fundacji (...) w S. z pozwem o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Fundacji (...) z dnia 4 stycznia 2010r. w zakresie zmiany zarządu Fundacji przez wpisanie jej jako wiceprezesa Fundacji. Domagała się również zasądzenia od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż pozwana Fundacja pierwotnie niosła nazwę Ż. i od momentu jej powstania, tj. od 2006 roku powódka pełniła w niej funkcję prezesa. Po upływie kadencji (trzech lat), tj. z dniem 18 września 2009r. wygasło jej członkostwo w zarządzie Fundacji. Nigdy nie wyraziła zgody na powołanie jej na wiceprezesa zarządu Fundacji, dlatego też (...) Fundacji nie mając zgody powódki nie mogła powołać jej na wiceprezesa. W dniu 04.01.2010r. nie odbyło się również żadne posiedzenie Rady Fundacji, a w konsekwencji nie było głosowania w zakresie wyboru członków do zarządu Fundacji. Powódka nie miała wiedzy, że Sąd Rejonowy w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy KRS dokonał wpisu jej osoby jako wiceprezesa zarządu, nie zna również podstaw tej decyzji skoro brak było zgody na pełnienie tej funkcji. Od momentu uzyskania wiedzy o powołaniu na wiceprezesa zarządu wielokrotnie prosiła A. D. o wykreślenie jej osoby z KRS, gdyż nie wyraża zgody na pełnienie funkcji w zarządzie. Wskazała, iż nie przysługuje jej żaden środek wykazania niezasadności i niezgodności z prawem dokonania wyboru jej osoby na funkcję wiceprezesa oraz wykreślenia jej osoby z KRS ze skutkiem wstecznym od dnia dokonania tej czynności.

Pozwana nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie. Występujący w jej imieniu prezes zarządu A. D. zaprzeczył aby wybór powódki do zarządu Fundacji odbył się bez jej wiedzy i zgody. Argumentował, iż powódka wyraziła ustną zgodę na piastowanie tego stanowiska. Powołał się ponadto na dokumenty złożone do akt sprawy, podpisane przez powódkę jako wiceprezesa Fundacji.

W toku procesu powódka wskazywała ponadto, iż przed sądem administracyjnym toczy się postępowanie związane z jej odpowiedzialnością jako wiceprezesa zarządu za zobowiązania Fundacji związane z nierozliczeniem projektów prowadzonych przez Fundację, a współfinansowanych ze środków unijnych. Natomiast przed Sądem Okręgowym w Suwałkach III Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych toczy się postępowanie z odwołania powódki od decyzji ZUS ustalającej jej odpowiedzialność za zobowiązania pozwanej Fundacji wobec ZUS (odwołanie k.45-46, zeznania powódki k.210).

Sąd ustalił, co następuje:

E. Z. od dnia 19 września 2006r. pełniła funkcję prezesa nowopowstałej Fundacji (...) w S.. W skład zarządu wchodził ponadto D. A. jako wiceprezes oraz A. D. jako członek zarządu. E. Z. z Fundacją (...) pozostawała również w stosunku zlecenia prowadząc zajęcia socjoterapeutyczne w świetlicy.

(dowód: statut k.8-18, zaświadczenie k.19, umowy zlecenia k.20-24, odpis z KRS k.39-41).

W związku z upływem kadencji pierwszego zarządu Fundacji (...) uchwałą nr 1 z dnia 04 stycznia 2010r. (...) Fundacji dokonała wyboru zarządu w następujących osobach: A. D. – prezes, E. W. oraz W. S. – członek zarządu. Podjęcie uchwały odbyło się w ten sposób, iż jej treść przygotował A. D. i przedstawił członkom Rady do podpisu. Poinformował przy tym, iż E. Z. wyraziła zgodę na członkostwo w zarządzie. Formalne posiedzenie Rady Fundacji nie odbyło się. Uchwała z dnia 04 stycznia 2010r. stanowiła podstawę do zmiany składu zarządu w KRS pozwanej Fundacji. Członek Rady Fundacji (...) po podpisaniu uchwały informowała E. Z. o jej wyborze na wiceprezesa, na co E. Z. zareagowała stwierdzeniem „no to ładnie”.

W dniu 25 lipca 2012r. E. Z. złożyła prezesowi Fundacji (...) pisemną rezygnację z funkcji wiceprezesa zarządu Fundacji (...) w S.. W związku z tą rezygnacją (...) Fundacji w dniu 10 września 2012r. podjęła uchwałę nr (...) o zmianie zarządu Fundacji poprzez wykreślenie E. Z. i wpisanie K. W. na wiceprezesa Fundacji. Uchwała z dnia 10 września 2012r. stanowiła podstawę do zmiany składu zarządu w KRS pozwanej Fundacji.

(dowód: uchwała k.74, zeznania świadków: J. K. k.196-196v, K. K. k.196v, E. D. k.196v-197, W. S. k.197-197v, uchwała k.148., rezygnacja k.176).

W czasie pełnienia funkcji wiceprezesa Fundacji (...) w imieniu fundacji podpisywała dokumenty dotyczące projektów współfinansowanych ze środków unijnych prowadzonych przez Fundację jak również reprezentowała Fundację na zewnątrz, podpisując w jej imieniu umowy. W dniu 3 czerwca 2006r. występując w imieniu Fundacji (...) zawarła umowę zlecenie z A. D., której przedmiotem było zatrudnienie na stanowisku koordynatora projektu „Systemowa pomoc dziecku i rodzinie zagrożonej wykluczeniem społecznym”. W dniu 31 lipca 2010r. działając w imieniu Fundacji zawarła porozumienie z A. D. w sprawie rozwiązania umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2009r.

Fundacja (...), w imieniu której występował prezes A. D. oraz wiceprezes E. Z. w dniu 1 lutego 2011r. zawarła z Miastem S. umowę zlecenie przedmiotem, której było prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej i systemowa pomoc dziecku i rodzinie zagrożonej wykluczeniem społecznym. U. został opatrzona podpisem prezesa zarządu A. D. i wiceprezesa zarządu Fundacji (...). Ponadto E. Z. działając w imieniu Fundacji (...) wraz z jej prezesem A. D. podpisała umowę z dnia 18 października 2011r. zawartą z Gminą – Miastem S. oraz umowę darowizny z dnia 16 kwietnia 2012r.

(dowód: pismo z dnia 30.03.2010r. k.174, pismo z dnia 30.04.2010r. k.178, pismo z dnia 30.06.2011r. k.185, umowa zlecenie k.179, porozumienie k.180, umowy k.181-184, 186-194).

Uchwałą zarządu z dnia 10 września 2012r. dokonano zmiany nazwy Fundacji (...) na Fundację (...) (dowód: uchwała k.150).

Aktualnie przed sądem administracyjnym toczy się postępowanie związane z odpowiedzialnością E. Z. jako wiceprezesa zarządu Fundacji za zobowiązania Fundacji związane z nierozliczeniem projektów prowadzonych przez Fundację, współfinansowanych ze środków unijnych. Ponadto przed Sądem Okręgowym w Suwałkach III Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych toczy się postępowanie z odwołania powódki od decyzji ZUS ustalającej jej odpowiedzialność za zobowiązania pozwanej Fundacji wobec ZUS (dowód: odwołanie k.45-46, zeznania powódki k.210).

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art.189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma interes prawny.

Materialnoprawną przesłaną powództwa o ustalenie jest interes prawny, który zachodzi wówczas, gdy istnieje niepewność danego prawa lub stosunku prawnego, zarówno z przyczyn faktycznych jak i prawnych. Powództwo o ustalenie nie może przy tym zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu, ponadto w drodze powództwa o ustalenie można dochodzić jedynie ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, a nie faktów.

Dopuszczalność powództwa o ustalenie w świetle art. 189 KPC zależy od istnienia interesu prawnego w ustaleniu, który istnieje tylko wtedy, gdy powód w potrzebie ochrony swej sfery prawnej, uczynić może zadość przez samo ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa. Dla zbadania, czy interes prawny istnieje, każdorazowo należy rozważyć i poddać ocenie okoliczność - jak uwzględnienie powództwa wpłynie na sytuację powoda, zważywszy, że interes z reguły nie istnieje wówczas, gdy powód ma inne możliwości ochrony swoich praw. Dlatego niezbędne jest ustalenie stanu, w którym nie istnieje już inny środek prawny, przy użyciu którego powód uzyskać może skuteczną ochronę prawną, a ponadto orzeczenie ustalające wydane w oparciu o art. 189 KPC taką skuteczną ochronę prawną powodowi zapewni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 09.11.2017r., sygn. akt I ACa 444/17).

Mając na uwadze sposób sformułowania roszczenia przez powódkę należało uznać, iż jest to roszczenie o ustalenie nieważności uchwały Rady Fundacji (...) z dnia 4 stycznia 2010r. Podkreślenia bowiem wymaga, iż obowiązujące przepisy prawa, w tym ustawa z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach (Dz.U. nr 21, poz. 97 ze zm.) nie dają podstaw do wystąpienia z powództwem o stwierdzenie nieważności lub uchylenie uchwał wydanych przez inne niż zarząd, organy. Przepis art.13 stanowi jedynie, iż właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Uwzględniając powyższe Sąd uznał, iż powódce nie przysługuje legitymacja czynna do wystąpienia z pozwem o uchylenie uchwały Rady Fundacji, a zgłoszone przez nie roszczenie należy zakwalifikować jako roszczenie o ustalenie.

Zdaniem Sądu powódka nie wykazała interesu prawnego w domaganiu się ustalenia nieważności uchwały Rady Fundacji z dnia 4 stycznia 2010. Powódka nie wskazała bowiem, czemu ma służyć orzeczenie ustalające nieważność uchwały, powoływała się jedynie na brak możliwości wykreślenia jej osoby jako członka zarządu z KRS pozwanej Fundacji ze skutkiem ex tunc. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art.9 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach (Dz.U. nr 21, poz. 97 ze zm.) Sąd dokonuje wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego fundacji po stwierdzeniu, że czynności prawne stanowiące podstawę wpisu zostały podjęte przez uprawnioną osobę lub organ i są ważne. Stąd też ustaleń w zakresie ważności czynności prawnej polegającej na wyborze powódki do zarządu Fundacji dokonuje Sąd Rejestrowy. Powódka nie wykazała natomiast aby stosowne czynności przed Sądem Rejestrowym podjęta i odmówiono jej ochrony prawnej. Stąd też ustalenie, którego domaga się w niniejszym procesie w istocie zmierza do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu. Jak chodzi o postępowanie administracyjne, które toczy się przeciwko powódce w związku z jej odpowiedzialnością jako członka zarządu za

zobowiązania Fundacji należy stwierdzić, iż powódka może postępowaniu tym uzyskać skuteczną ochronę prawną powołując się na argumentację ponoszoną w niniejszym procesie, a mianowicie rzekomą rezygnację z członkostwa w zarządzie, w niedługim czasie po wyborze na wiceprezesa. Ta okoliczność również świadczy o braku po stronie powódki interesu prawnego w ustaleniu nieważności uchwały Rady Fundacji w niniejszym procesie.

Przyjęcie odmiennego stanowiska w sprawie – a mianowicie uznanie, że powódka spełniła materialnoprawną przesłankę powództwa - wykazując interes prawny – również nie mogło prowadzić do uwzględnienia powództwa.

Powódka nieważność uchwały z dnia 4 stycznia 2010r. upatrywała w braku jej zgody i wiedzy na pełnienie funkcji wiceprezesa pozwanej Fundacji, taką argumentację przedstawiając w pozwie. W toku procesu potwierdziła jednak, iż od momentu wyboru jej osoby na wiceprezesa zarządu wiedziała o tym, przy czym nie godząc się na taki stan rzeczy wielokrotnie składała prezesowi Fundacji oświadczenia o rezygnacji.

Zgodnie z art. 58§1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna. Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Nieważność bezwzględna, o której mowa 58 k.c. jest najsurowszą sankcją wadliwości czynności prawnej i oznacza, że czynność ta nie wywołała i nie może wywołać skutków prawnych, powstaje z mocy prawa i datuje się od samego początku (ex tunc). Wskazać należy, że statut pozwanej Fundacji nie jest ustawą, a zatem uchwały - organów Fundacji będące czynnościami prawnymi (oświadczeniami woli) podjęte z naruszeniem regulacji statutu nie mogą być oceniane wprost jako czynności sprzeczne z ustawą, chyba że określona sprzeczność ze statutem jest de facto sprzecznością z ustawową regulacją. Przez ustawę należy rozumieć wszystkie normy prawne obowiązujące powszechnie i mieszczące się w katalogu źródeł prawa zawartym w art. 87 Konstytucji RP, do którego statuty i regulaminy jednak nie należą. Skoro zatem statut nie jest ustawą a jako jedyny „akt prawny” określa zasady funkcjonowania Fundacji należy go traktować jako czynność prawną, do której zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego.

Uwzględniając powyższe należało stwierdzić, iż ujawnione w toku procesu naruszenie procedury wyboru członków zarządu pozwanej Fundacji nie stanowi podstawy do uznania uchwały Rady Fundacji z dnia 4 stycznia 2010r. za nieważną. Stosownie do treści art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach (Dz.U. nr 21, poz. 97 ze zm.) fundator ustala statut fundacji, określając jej nazwę, siedzibę i majątek, cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji, skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków. Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, dopuszczalności i warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu, a także przewidywać tworzenie obok zarządu innych organów fundacji. Natomiast w myśl §40 statutu pozwanej Fundacji powoływanie i odwoływanie zarządu oraz poszczególnych jego członków należy do kompetencji Rady Fundacji. (...) Fundacji pracuje na posiedzeniach zwoływanych w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na sześć miesięcy; posiedzenia Rady Fundacji zwoływane są przez przewodniczącego lub na wniosek Zarządu; uchwały Rady Fundacji zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków (§41).

Tymczasem w sprawie wyboru powódki na wiceprezesa Fundacji, (...) Fundacji nie zwołała formalnego posiedzenia, w którym mogłaby uczestniczyć również powódka. Głosowanie nad wyborem powódki do zarządu Fundacji odbyło się poprzez zbieranie głosów przez A. D., który przygotował treść uchwały, a następnie jej podpisanie przez członków Rady Fundacji.

W świetle okoliczności ujawnionych w sprawie Sąd nie podzielił pierwotnej argumentacji powódki, iż jej wybór na wiceprezesa Fundacji odbył się bez jej zgody i wiedzy. Istotnie, powódka nie złożyła pisemnego oświadczenia o wyrażeniu zgody na pełnienie tej funkcji jednakże jej aktywność w Fundacji wskazuje, iż wiedzę o tym miała i stan taki akceptowała. Świadkowie E. D. oraz J. K. (członkowie Rady Fundacji) przesłuchani w sprawie przyznali, iż mimo braku pisemnej zgody powódki, zostali poinformowali przez prezesa Fundacji o tym, że powódka zgadza się na udział w zarządzie Fundacji. Świadek J. K. zeznała nadto, iż po podpisaniu uchwały w sprawie wyboru powódki na wiceprezesa, poinformowała ją o tym fakcie, co powódka skomentowała sformułowaniem „no to ładnie”. Umowy oraz

dokumenty związane z projektami prowadzonymi przez Fundację, a podpisane przez powódkę świadczą, że powódka wiedziała o jej wyborze na wiceprezesa Fundacji, stan ten akceptowała i godziła się na to. Powódka bowiem działając w imieniu Fundacji wraz z prezesem A. D. podpisała trzy umowy; dwie umowy podpisała występując w imieniu Fundacji jednoosobowo, a dodatkowo wraz z prezesem Fundacji podpisała dokumenty związane z projektem „Świetlice środowiskowe domy równych szans”. Do wykonywania takich czynności nie byłaby uprawniona wykonując jedynie pracę socjoterapeuty. Stąd też nawet w przypadku braku uprzedniej zgody powódki na jej powołanie na wiceprezesa zarządu Fundacji, jej dalsza aktywność jako wiceprezesa stanowi konwalidację czynności prawnej polegającej na jej wyborze na wiceprezesa. Argumentów powódki, iż do podpisania dokumentów doszło w wyniku wprowadzenia jej w błąd przez prezesa zarządu, w niejasnych okolicznościach, Sąd nie podzielił albowiem nie zostały one udowodnione wobec ich kwestionowania przez stronę przeciwną. Podkreślenia wymaga, iż ewentualne późniejsze oświadczenie powódki o rezygnacji z funkcji wiceprezesa nie mogą mieć wpływu na ważność uchwały z dnia 4 stycznia 2010r. albowiem Sąd dokonuje oceny uchwały na datę jej wydania.

Uwzględniając powyższe Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa i orzekł o jego oddaleniu (pkt 1 wyroku).

W przedmiocie nierozliczonych kosztów sądowych Sąd orzekł na podstawie art.98§1 k.p.c. w zw. z art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016r., poz.623 ze zm.). Ponieważ powódka przegrała proces jest zobowiązana ponieść nierozliczone wydatki Skarbu Państwa w postaci zwrotu świadkowi W. S. kosztów podróży w kwocie 363,60 zł (pkt 2 wyroku).

SSO Alicja Wiśniewska